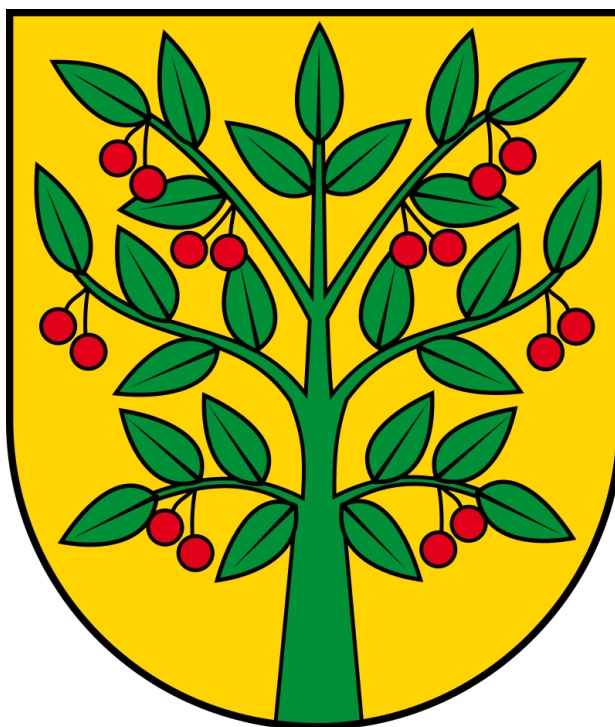

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE WIŚNIEW**

WIŚNIEW, GRUDZIEŃ 2020 R.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE WIŚNIEW**

WSTĘP

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w rodzinie. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmierne głębokie i szkodliwe. Daje o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Najbardziej jednak niepokojące jest to, że [...] *przemoc rodzi przemoc, tworząc swoistą spiralę przemocy, obejmującą coraz to nowe generacje pokoleń*².

Zjawisko przemocy w rodzinie jest definiowane przez art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako: *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny lub innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*.

Niniejszy *Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Wiśniew* powstał w oparciu o przepisy prawne, programy, aktualną diagnozę społeczną, a także literaturę przedmiotu¹. Dokument jest zbieżny z celami i kierunkami działań zawartymi w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021-2030*.

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie stanowią:

- a. Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zmianami);
- b. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218, z późn. zmianami);
- c. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 1492, z późn. zmianami);
- d. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

¹ 1 J. Wawrzyniak, (red.), *Socjologiczne i psychopedagogiczne aspekty przemocy*, Łódź 2007.

- e. Konwencja Stambulska - Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. – ratyfikowana przez rząd polski w 2015 r.

Spis treści

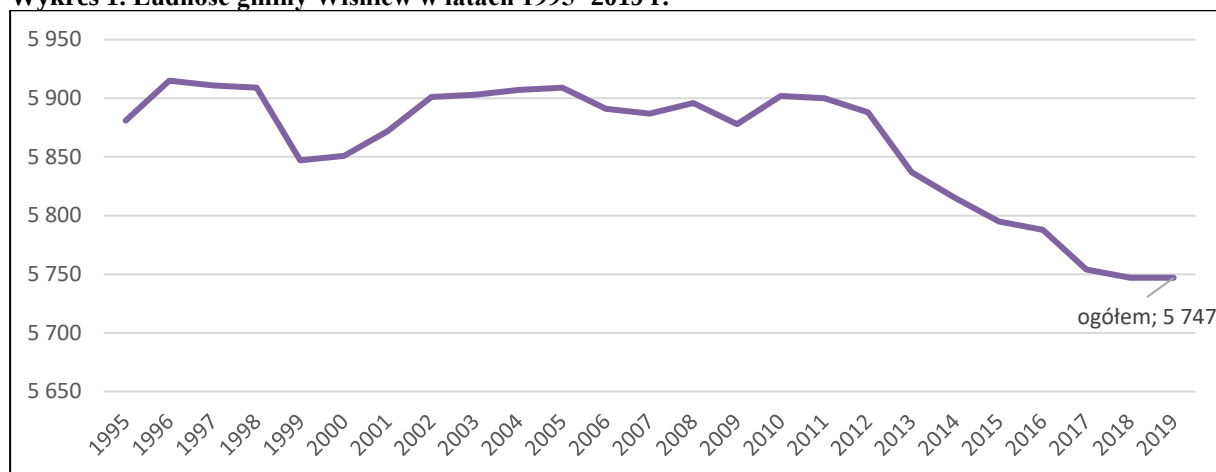
Wstęp	3
1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie	6
1.1. Wstęp do analizy społecznej gminy Wiśniew (desk research)	6
1.2. Diagnoza dotycząca przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew	8
2. Analiza SWOT	12
3. Część programowa	14
3.1. Cel główny Programu, cele szczegółowe i ich realizacja	14
3.1.1. Cel główny	14
3.1.2. Cele szczegółowe i ich realizacja	14
4. System zarządzania i aktualizacji Programem	20
5. Podsumowanie i Wnioski	23
6. Zestawienie tabel, wykresów, map	25

1. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1.1. Wstęp do analizy społecznej gminy Wiśniew (desk research)

Liczba ludności gminy Wiśniew wg stanu na dzień 31.12.2019 r. wynosi 5747 osób zamieszkujących w 27 sołectwach. Zagęszczenie ludności na poziomie 46 osoby na 1 km². Liczba mieszkańców gminy spadła od 1995 r. o 181 mieszkańców (2,2% populacji).

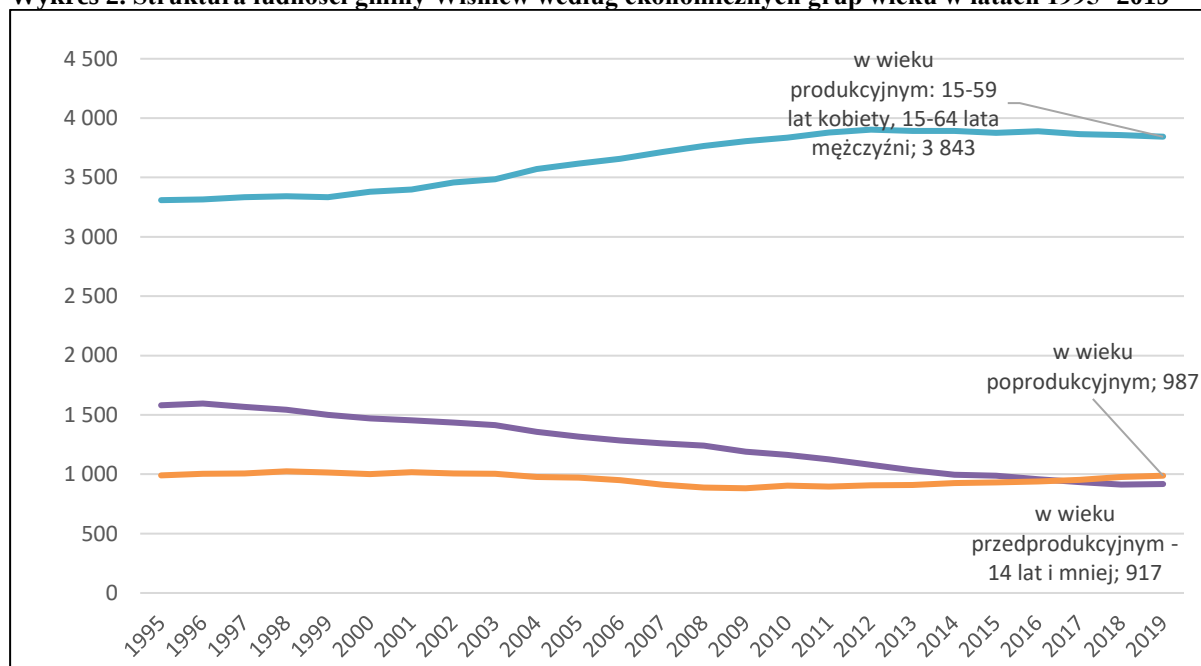
Wykres 1. Ludność gminy Wiśniew w latach 1995- 2019 r.

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy Wiśniew pozwala stwierdzić, że jest niewielka przewaga osób w wieku poprodukcyjnym (987 osób, 17,17% populacji) w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym (917 osób, 15,96% populacji). Jednak liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła z poziomu ok. 1500 osób w 1995 r. do 917 w 2019 r. Z kolei udział osób w wieku poprodukcyjnym oscyluje wokół 950-1000 osób z niewielkimi odchyleniami.

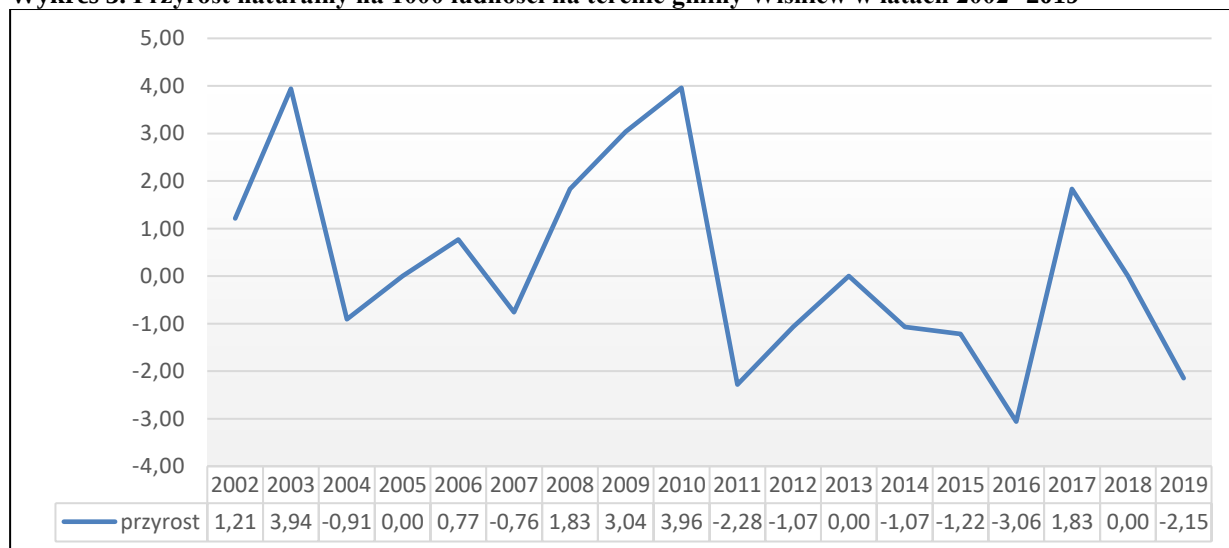
Wykres 2. Struktura ludności gminy Wiśniew według ekonomicznych grup wieku w latach 1995- 2019

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

Przyrost populacji od 2017 r. był dodatni. W 2019 r. był szacowany na 3,13 pp.

Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Wiśniew w latach 2002- 2019

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

Bezrobocie

Liczba bezrobotnych na terenie gminy Wiśniew wynosiła w 2019 r. 1347 osób, z czego 737 stanowiły kobiety. Udział osób z prawem do zasiłku wynosił 197, z czego 110 kobiet. W porównaniu do 2018 r. zauważalny był spadek liczby bezrobotnych o 382 osoby.

1.2. Diagnoza dotycząca przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew

Zjawisko przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew zostało rozpoznane na podstawie danych statystycznych zebranych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

W latach 2017- 2019 r. odnotowano wzrost liczby osób narażonych na przemoc. W 2017 r. zgłoszono 29 takich przypadków, a w 2019 r. już 81.

Tabela 1. Liczba osób narażonych na przemoc na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba osób narażonych na przemoc	29	59	81

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Z zebranych informacji wynika, że liczba sporządzonych formularzy w ramach procedury „Niebieska karta” utrzymuje się na względnie wysokim poziomie. W 2017 r. zostało opracowanych 6 nowych formularzy (2 przez GOPS, 4 przez policję), w 2018 r.: 7 (2 przez GOPS, 5 przez policję), w 2019 r.: 4 (wszystkie przez policję). Można zatem powiedzieć, że jest to istotny problem, który dotyczy wielu rodzin z terenu gminy Wiśniew. Jednocześnie, należy zauważyć, że we wszystkich formularzach jako sprawca został odnotowany mężczyzna

Tabela 2. Liczba sporządzonych nowych formularzy „Niebieska Karta” z lat 2017 – 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	6	7	4

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Większość przypadków dotyczy stosowania przemocy fizycznej i psychicznej wobec kobiet.

Tabela 3. Rodzaje przemocy odnotowane w formularzach „Niebieskiej Karty” na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Fizyczna i psychiczna	6	5	1
Psychiczna	-	2	1
Fizyczna	-	-	2

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Ofiarami przemocy domowej z terenu gminy Wiśniew są przede wszystkim kobiety. W 2017 r. było poszkodowanych 6 kobiet pomiędzy 18- 67 rokiem życia. Z kolei w 2019 r. było to 2 nieletnich (1 kobieta, 1 mężczyzna) oraz 4 kobiety pomiędzy 18- 67 rokiem życia.

Tabela 4. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej w latach 2018 – 2020 na terenie gminy Wiśniew

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej;	6	7	6
W tym:			
Kobiety (0-18)	0	0	1
Kobiety (18- 67)	6	6	4
Kobiety (67+)	0	1	0
Mężczyźni (0- 18)	0	0	1
Mężczyźni (18- 67)	0	0	0
Mężczyźni (67+)	0	0	0

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Liczba interwencji policji dotycząca przemocy domowej wzrosła w latach 2017 – 2019 na terenie gminy Wiśniew. W 2017 r. odnotowano 68 takich sytuacji, a w 2019 r. już 87. Należy zauważyć, że interwencje policji występują cyklicznie u tych samych sprawców.

Tabela 5. Liczba interwencji policji dotyczących przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew w latach 2017- 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba interwencji policji dotyczących przemocy w rodzinie	68	64	87

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Zwracamy uwagę na to, że w 2018 r. większość sprawców przemocy domowej było pod wpływem alkoholu. W 2017 r. było to 7 sprawców, w 2018 – 6, a w 2019 r. – 4.

Tabela 6. Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu w latach 2018- 2020 na terenie gminy Wiśniew

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	7	6	4

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Jednocześnie liczba wniosków kierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest stosunkowo niska w stosunku do liczby sporządzanych formularzy. W 2017 r. i 2018 r. liczba sporządzonych wniosków wynosiła po 2 sztuki, na odpowiednio: 6 i 7 nowych formularzy zgodnie z procedurą „Niebieska karta”. W 2019 r. sporządzono 4 wnioski, czyli tyle samo co liczba sporządzonych formularzy zgodnie z procedurą „Niebieska karta”.

Tabela 7. Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA/ liczba wniosków które wpłynęły do GKRPA w ramach kompetencji z terenu gminy Wiśniew w latach 2017- 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA	2	2	4

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

W latach 2018 – 2020 spadła ogólna liczba rodzin i osób korzystających z porad psychologicznych i wsparcia dla poszkodowanych w zakresie przemocy domowej. Największą grupą świadczeniobiorców były kobiety – w 2017 r. stanowiły 83%, w 2019 r. 55%. Z kolei w 2018 r. ich udział spadł poniżej 50% - kobiety stanowiły 42% świadczeniobiorców. Jednocześnie w latach 2017- 2019 stosunkowo dużą grupę stanowiły dzieci – odpowiednio: 6%, 14%, 10%.

Tabela 8. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Wiśniew, korzystających ze wsparcia w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach w latach 2017- 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba osób ogółem	65	43	38
Kobiet	54	18	21
Mężczyzn	4	19	13
Dzieci	7	6	4

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Liczba świadczeń udzielanych przez PCPR dla osób z terenu gminy Wiśniew stopniowo spada. W 2017 r. udzielono porad psychologicznych dla 32 osób, a w 2019 r. już dla 16 osób. Z kolei porady prawne świadczone dla 47 osób w 2017 r., z kolei w 2019 r. dla 22 osób.

Tabela 9. Formy wsparcia z PCPR udzielone dla osób z terenu gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Poradnictwo psychologiczne	32 osoby	23 osoby	16 osób
Poradnictwo prawne	47 osób	22 osoby	22 osoby

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Pozostałe formy wsparcia dla osób narażonych na przemoc w rodzinie to przede wszystkim wsparcie psychologiczne i socjalne.

Tabela 10. Formy wsparcia dostępne dla osób narażonych na przemoc w rodzinie na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 – 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Wsparcie psychologiczne	29 osób	23 osoby	23 osoby
Wsparcie socjalne	20 osób	-	-
Wsparcie zawodowe i rodzinne	6 osób	3 osoby	3 osoby
Wsparcie specjalistów Punktu Konsultacyjnego	10 kobiet, 2 mężczyzn, 17 dzieci	21 kobiet, 4 mężczyzn, 21 dzieci	11 kobiet, 4 mężczyzn, 11 dzieci

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

2. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

ANALIZA SWOT

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobrze przygotowana kadra, gotowa do podnoszenia kwalifikacji - kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, - zjawisko nagłaśniane przez media, - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - znajomość środowiska, - współpraca służb takich jak: policja, GOPS w Wiśniewie, Zespół Interdyscyplinarny; - podejmowania działania w zakresie „Niebieskiej Karty”	- niewystarczający dostęp do psychologa i pedagoga - niski budżet do zagospodarowania na cele edukacji, pomocy społecznej, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - zjawisko przemocy w rodzinie jest silnie zakorzenione w obyczajowości, - niewystarczająca liczba specjalistów do pracy z rodziną, - małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- wzrost świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - pozyskiwanie środków na edukację dla dorosłych; - zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową; - stale kształcąca się kadra służb działających na rzecz rodzin. - rosnąca liczba wolontariuszy wspierających rodziny, w których występuje przemoc;	- wzrost zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, w tym przemocy; - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów; - brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy; - poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.

Zródło: Opracowanie własne.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

3.1. Cel główny Programu, cele szczegółowe i ich realizacja

3.1.1. Cel główny

Sformułowano cel główny Programu:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych.

Jest to kontynuacja programu z lat 2016- 2020. Cel ten jest spójny ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021- 2030*.

3.1.2. Cele szczegółowe i ich realizacja

Wyróżniono następujące cele szczegółowe Programu:

Cel szczegółowy 1: Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania strategiczne

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy; włączanie w tą działalność społeczności lokalnej.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	liczba działań	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiśniewie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie, szkoły, policja, ośrodki zdrowia, organizacje pozarządowe, kuratorzy sądowi
2.	Analiza istniejącej infrastruktury pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie				
3	Analiza skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.				
4	Współpraca i przepływ informacji pomiędzy placówkami oświatowymi, jednostkami pomocy społecznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodkami zdrowia, policją, organizacjami pozarządowymi. Prowadzenie wspólnych działań o charakterze profilaktyczno- edukacyjnym.				

Cel szczegółowy 2: Podnoszenie świadomości społeczeństwa gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKŁADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwowe	liczba rozpowszechnionych plakatów, ulotek, broszur oraz innych materiałów informacyjnych, edukacyjnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie, Urząd Gminy w Wiśniewie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2.	Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew.		Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw	
3	Prowadzenie gablot informacyjnych w Urzędzie Gminy w Wiśniewie, Ośrodku Pomocy Społecznej w Wiśniewie oraz placówkach opieki zdrowotnej.		Budżet gminy	Liczba inicjatyw	
4	Publikowanie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie oraz Urzędzie Gminy w Wiśniewie informacji o lokalnym systemie pomocy		Budżet gminy	liczba osób odwiedzających stronę internetową Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie oraz Urzędu	

	i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,			Gminy w Wiśniewie	
5	Rozpowszechnianie w lokalnym środowisku informacji o programach korekcyjno - edukacyjnych.		Budżet gminy	- liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno-edukacyjnym, - liczba osób kończących udział w programie korekcyjno-edukacyjnym,	

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \\ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Wsparcie specjalistów w formie porad przygotowanych do skutecznego zajmowania się tą problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwowe	liczba udzielonych informacji, porad i konsultacji	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wiśniewie, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Wiśniewie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2	Kontynuowanie działalności specjalistycznego miejsca pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew.			Liczba inicjatyw	
3	Wdrażanie procedury „Niebieskiej Karty” na terenie gminy Wiśniew.			liczba założonych „Niebieskich Kart”	
4	Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie			Liczba inicjatyw	
5	Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie.			Liczba inicjatyw	
6	Nawiązywanie i utrwalanie współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji,			Liczba inicjatyw	

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \\ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Prowadzenie pracy socjalnej z indywidualnymi przypadkami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwowe	liczba osób, którym udzielono porad	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie - Placówki powołane do zapewnienia pomocy w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy, m. in.: Ośrodek Interwencji Kryzysowej (w tym Poradnictwo telefoniczne na rzecz ofiar przemocy w rodzinie, m. in.: Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”: tel. 22 668 70 00. Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: tel. 116 111.
2	Zwiększenie dostępu ofiar przemocy do pomocy prawnej, psychologicznej, socjalnej pedagogicznej, a także instytucjonalnej na terenie gminy Wiśniew.				

4. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI PROGRAMEM

ADRESACI PROGRAMU

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy Wiśniew, a w szczególności:

- rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- świadków przemocy,
- osób stosujących przemoc,
- sprawców przemocy,
- realizatorów Programu działających w ramach tworzonego Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- realizatorów „Programu Bezpieczna Gmina”.

Przedstawiony *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* obejmuje teren gminy Wiśniew, na którym działają:

- Zespół Interdyscyplinarny – w skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Organizacji Pozarządowych, Sądu (kuratorzy sądowi);
- Punkt Konsultacyjny w Wiśniewie;
- Specjalista ds. przemocy;
- Grupy robocze;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie;
- Ośrodki zdrowia;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiśniewie;
- Placówki Oświatowe;
- Gminny Ośrodek Kultury w Wiśniewie;
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;
- Psycholodzy i specjaliści.

Współpraca:

- Sąd Rejonowy w Siedlcach – kuratorzy sądowi;
- Komisariat Policji;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach.

ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

Cele określone w Programie wynikają z przeprowadzonej analizy sytuacji diagnozy potrzeb w zakresie problematyki przemocy domowej. Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji między partnerami – jednostką pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą w rodzinie.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzeniu systemu uniemożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stała się niezależna, wydolna i zaradna.

Przy opracowaniu Programu dokonano wszechstronnej oceny zewnętrznych i wewnętrznych czynników określających kondycję bieżącą i potencjał rozwojowy w kontekście przewidywanych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, stosując analizę SWOT, określając możliwości *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie*.

Program realizowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy udziale Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie zarządzany przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie. Program monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny w Wiśniewie.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać będzie się w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu, tj.:

- instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie,
- form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”.

Ewaluacja Programu pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Wiśniew,
- zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Zakłada się finansowanie realizacji Programu przede wszystkim ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze europejskie.

5. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Niniejszy *Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Wiśniew* powstał w oparciu o przepisy prawne, programy, aktualną diagnozę społeczną, a także literaturę przedmiotu². Dokument jest zbieżny z celami i kierunkami działań zawartymi w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021-2030*.

Intencją tego programu jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym, pakietem działań, adresowanych do sprawców.

Problemu przemocy w rodzinie nie rozwiąże się w wyniku jednostronnie podjętych działań, np. tylko spotkań z psychologiem lub prawnikiem czy też odseparowaniem sprawcy przemocy. Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie powinno opierać się na:

- interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemowi przemocy,
- informowaniu społeczeństwa,
- profesjonalizmie osób pomagających,
- stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, jest niezwykle istotne, aby interwencja pociągała za sobą dalsze działania; ważne jest aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały dalsze kroki jak najszybciej, zmierzające do trwałego zatrzymania przemocy.

Celem pomocy w kryzysie jest rozpoznawanie najpilniejszych potrzeb rodziny (np. zdrowotnych, bytowych, prawnych, psychologicznych, itp.), pomoc w ich zaspokajaniu, oraz budowanie systemu wsparcia dla tej rodziny- zgodnie z potrzebami, w oparciu o odpowiednie służby i instytucje. Pomoc i wsparcie w przypadku przemocy w rodzinie wymaga współpracy wielu służb i specjalistów.

Opracowany *Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Wiśniew* pozwoli na systematyczne i zaplanowane dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów oraz przyczyni się do doskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program będzie realizowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania

² 1 J. Wawrzyniak, (red.), *Socjologiczne i psychopedagogiczne aspekty przemocy*, Łódź 2007.

Przemocy w Rodzinie przy udziale Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie zarządzany przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie. Program monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny w Wiśniewie.

Struktura celów przyjętych w ramach Programu przedstawia się następująco:

- Cel szczegółowy 1. Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Cel szczegółowy 2: Podnoszenie świadomości społeczeństwa gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Cel szczegółowy 3: Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc;
- Cel szczegółowy 4: Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Głównymi wskaźnikami ewaluacji Programu będą:

- liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”.

Zakłada się, że realizacja Programu w latach 2021- 2030 przyczyni się do:

- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy poprzez wsparcie prawne i psychologiczne,
- usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- systematycznej edukacji środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, broszury, a także zamieszczanie informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie oraz Urzędu i Gminy w Wiśniewie.,
- zwiększenia zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- zbudowania systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą,

6. ZESTAWIENIE TABEL, WYKRESÓW, MAP

Tabela 1. Liczba osób narażonych na przemoc na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019	8
Tabela 2. Liczba sporządzonych nowych formularzy „Niebieska Karta” z lat 2017 – 2019	8
Tabela 3. Rodzaje przemocy odnotowane w formularzach „Niebieskiej Karty” na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019	9
Tabela 4. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej w latach 2018 – 2020 na terenie gminy Wiśniew	9
Tabela 5. Liczba interwencji policji dotyczących przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew w latach 2017- 2019	9
Tabela 6. Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu w latach 2018- 2020 na terenie gminy Wiśniew	10
Tabela 7. Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA/ liczba wniosków które wpłynęły do GKRPA w ramach kompetencji z terenu gminy Wiśniew w latach 2017- 2019	10
Tabela 8. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Wiśniew, korzystających ze wsparcia w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach w latach 2017- 2019	10
Tabela 9. Formy wsparcia z PCPR udzielone dla osób z terenu gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019	11
Tabela 10. Formy wsparcia dostępne dla osób narażonych na przemoc w rodzinie na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 – 2019	11
Wykres 1. Ludność gminy Wiśniew w latach 1995- 2019 r.	6
Wykres 2. Struktura ludności gminy Wiśniew według ekonomicznych grup wieku w latach 1995- 2019	7
Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Wiśniew w latach 2002- 2019	7